

Bilirkiři ücretine engellilik indirimi uygulanıp uygulanmayacağı

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.34.16.01-120[31-2015/349]-73769
Tarih	11.08.2015

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü)

Sayı : 62030549-120[31-2015/349]-73769 11/08/2015

Konu : Bilirkiři ücretine engellilik indirimi uygulanıp uygulanmayacağı

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, engelli raporunuzun bulunduğu ve engellilik oranınızın %55 olduğu, Adalet Bakanlığı Ceza ve Hukuk Mahkemelerinde Adli Bilirkiři ve ayrıca Uzlaştırmacı Hukukçu olarak belirlenmiş listelerden seçilerek görevlendirildiğinizi, dosya başına tahakkuk eden ücretinizden gelir vergisi kesilerek tarafınıza ödendiği belirtilerek engelli indiriminden faydalanıp faydalanmayacağınız hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 61 inci maddesinde, "Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağılı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen

menfaatlerdir.

Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez." hükmü yer almaktadır.

Aynı maddenin 3 üncü fıkrasının 5 numaralı bendinde, bilirkişilere, resmi arabuluculara, eksperlere, spor hakemlerine ve her türlü yarışma jürisi üyelerine ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatlerin de ücret sayıldığı hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanun'un 31 nci maddesinde; Çalışma gücünün asgarî % 80'ini kaybetmiş bulunan hizmet erbabının birinci derece engelli, asgarî % 60'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabının ikinci derece engelli, asgarî % 40'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabının ise üçüncü derece engelli sayılacağı ve engellilik dereceleri itibariyle belirlenen aylık tutarların hizmet erbabının ücretinden indirileceği, engellilik derecelerinin tespit şekli ile uygulamaya ilişkin esas ve usullerin Maliye, Sağlık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca bu konuda müştereken hazırlanacak bir yönetmelik ile belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanun'un 36 ncı maddesinde, *"Muhtelif yerlerden ücret alan hizmet erbabı için 31 inci maddede yazılı indirimler bunlardan yalnız en yüksek olan ücretin vergisine uygulanır. Hizmet erbabının vergi karnesi varsa, indirimin uygulanacağı ücret bu karneyi muhafaza eden işverenden aldığı ücrettir. Vergi Usul Kanunu ile karne almaktan muaf tutulmuş olanlarda indirimin uygulanacağı ücret, aile durumu sual varakasını muhafaza eden işverenden aldığı ücrettir."* hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun 89 uncu maddesinin 3 üncü bendinde ise; *"Serbest meslek faaliyetinde bulunan veya basit usulde vergilendirilen engellilerin beyan edilen gelirlerine, 31'inci maddede yer alan esaslara göre hesaplanan yıllık indirim (Bu indirimden bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan serbest meslek erbabı ile hizmet erbabı (tevkifat matrahı dahil) da yararlanır.)."* hükmü yer almıştır.

Konuyla ilgili olarak 24.02.1999 tarih ve 23621 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 222 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin "Engellilik İndiriminden Yararlanacakların Yapacakları İşlemler" başlıklı 4'üncü bölümünde; Engellilik indiriminden yararlanmak isteyenlerin bir dilekçe ve aynı bölümde belirtilen belgelerle birlikte illerde Defterdarlık/Başkanlık Gelir Müdürlüğüne, bağımsız Vergi Dairesi bulunan ilçelerde Vergi Dairesi Müdürlüğüne, diğer ilçelerde Malmüdürlüğüne başvurmaları gerektiği

açıklamalarına yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 24.09.1998 tarih ve 23473 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Engellilik İndiriminden Yararlanacak Hizmet Erbabının Engellilik Derecelerinin Tespit Şekli İle Uygulanması Hakkındaki Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliğin;

8'inci maddesinde; Defterdarlık Gelir Müdürlükleri, Vergi Dairesi Müdürlükleri veya Malmüdürlüklerinin yetkili sağlık kuruluşları tarafından düzenlenerek resmi yazıyla gönderilen raporları Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğüne (Gelir İdaresi Başkanlığı) gönderecekleri,

10'uncu maddesinde; Merkez Sağlık Kurulunca raporda yer alan engellilik bulguları ve teşhisinin incelenmesi neticesi, bu Yönetmeliğe bağlı cetvellerde yer alan sakatlık arızalarına göre çalışma gücündeki kayıp oranlarının dikkate alınarak hizmet erbabının engelliliği nedeniyle çalışma gücünün yüzde kaçını kaybettiği hususunda karara varılacağı,

11'inci maddesinde; Maliye Bakanlığının Merkez Sağlık Kurulu tarafından incelenmiş ve kesin karara bağlanmış olan raporları ilgili Gelir Müdürlüğüne, Vergi Dairesi Müdürlüğüne, veya Malmüdürlüğüne göndereceği, anılan müdürlüklerin raporlarda belirlenen derecelere göre hizmet erbabının Gelir Vergisi Kanununun 31'inci maddesinin (2) numaralı bendinde belirtilen özel indirim miktarlarında engellilik indiriminden yararlandırılmaları gerektiğini çalıştıkları kurumlara yazıyla bildirecekleri, açıklamaları yer almıştır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, bilirkişilere ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler ücret sayıldığından bu ödemelere engellilik indiriminin uygulanması mümkün bulunmaktadır. Muhtelif yerlerden ücret alan hizmet erbabı için 31 inci maddede yazılı indirimler bunlardan yalnız en yüksek olan ücretin vergisine uygulanmaktadır. Ayrıca, aynı işverenden elde edilecek ücret veya diğer gelirler nedeniyle mükerrer olarak engellilik indiriminden faydalanılması halinde fazla faydalanılan tutarın genel hükümler çerçevesinde geri alınacağı tabiidir.

Öte yandan, rapor almak üzere yetkili hastaneye sevk işleminizin yapılması için veya ilgili mevzuata uygun olması kaydıyla mevcut raporunuzla birlikte 222 Seri No.lu Gelir Vergisi Tebliğinde belirtilen belgelerle birlikte İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığına dilekçe ile bizzat müracaat etmeniz

gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026